

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ ТИМБІЛДИНГУ

Шифр та назва спеціальності
011 Освітні, педагогічні науки

Інститут
Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма
Педагогіка вищої школи

Кафедра
Педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна (301)

Рівень освіти
Магістр

Тип дисципліни
Вибіркова дисципліна.

Семестр
2

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Шаполова Вікторія Валеріївна
Viktoriia.Shapolova@khp.edu.ua

Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна НТУ «ХПІ»

Досвід викладацької діяльності – 12 років. Автор понад 50 наукових та навчально-методичних праць. Автор тренінгів з проблем лідерства з розвитку особистості в різних аспектах та командоутворення. Провідний лектор з дисциплін: «Методи гри в психологічній практиці», «Психологія адиктивної поведінки», «Соціально-психологічний тренінг», «Соціальна психологія», «Психологія тимбілдингу», «Лідерство в управлінні соціальними системами» та ін.
[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

В рамках курсу здобувачі зможуть оволодіти системними знаннями щодо створення та розвитку ефективної команди, оволодіння навичками рольового розподілу, розкриття ролі лідера у команді та особливостей взаємодії всіх членів команди, соціально-психологічних складових процесу створення ефективної команди в освітньому просторі. Досліджується роль корпоративної культури в ефективності та конкурентоспроможності освітньої організації. Розглядаються основні інструменти командоутворення у професійному середовищі освітнього процесу у вищій школі, роль мотивації у цьому процесі. Розглядаються секрети управління конфліктними ситуаціями в різних ситуаціях професійної взаємодії у вищій школі.

Робиться акцент на аналізі вербальної та невербальної комунікації, розвитку практичних комунікативних вмінь та навичок, які будуть ефективними в різних ситуаціях ділового спілкування у вищій школі на різних його етапах. Розкриваються способи управління емоційними станами партнерів по професійному спілкуванні, аналізується та практично відпрацьовується

педагогічно доцільна партнерська міжособистісна взаємодія, ділова комунікація, відточуються ефективні навички доносити власні міркування, висновки та аргументацію з різних питань. Аналізується роль емоційного інтелекту та когнітивних здібностей в процесі командування та командної роботи у вищій школі

Мета та цілі дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни полягає у наданні систематизованих знань щодо командування та ефективної взаємодії у професійному середовищі освітнього процесу у вищій школі.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації.. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

Загальні компетентності:

- ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК2.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК8.Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Компетентності спеціалізації:

- СК6.Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.
- СК 10. Здатність визначати сутність лідерства та застосовувати ефективні підходи до формування особистості лідера-педагога.
- СК 11.Здатність розробляти та надавати рекомендації з імплементації управлінських рішень щодо лідерства у викладацькій діяльності.

Результати навчання

- РН3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.
- РН7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.
- РН14. Вміти визначати сутність лідерства та застосовувати ефективні підходи до формування особистості лідера-педагога.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Психологія прийняття рішень у сфері освіти/педагогіки», «Лідерство у викладацькій діяльності».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекційні та практичні заняття проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. Використовується проектний підхід до навчання, ігрові методи, робота в малих групах; семінари-дискусії; кейс-метод; ділові ігри.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Історія становлення концепції тимблдингу.

Розкриття поняття «Тимбілдинг». Аналіз історичної ретроспективи становлення концепції тимбілдингу в працях провідних вчених різних країн світу та епох.

Тема 2. Завдання тимбілдингу.

Завдання «Team Building» та завдання «learn Spirit».

Тема 3. Тимбілдинг-галузь.

Тимбілдинг-передумови. Тимбілдинг-галузь, Основні драйвери галузі тимбілдингу.

Тема 4. Сучасний досвід щодо командування у вищій школі.

Аналіз діяльності світових лідерів щодо командування. Аналіз діяльності освітніх організацій зі світовим ім'ям щодо командування.

Тема 5. Роль лідера в процесі командування.

Роль лідера в процесі командування. Трьохвекторна теорія лідерства. Аналіз якостей та стилів взаємодії лідера, необхідних для створення ефективної команди. Аналіз ключових відзнак лідера та менеджера. Цінності лідера. Виявлення їхньої ієрархії. Роль лідера в процесі командування у вищій школі.

Тема 6. Мала група в соціально-психологічному контексті. Клімат

Специфічні ознаки малої групи. Кількісні характеристики малої групи. Класифікація малих груп. Загальна характеристика динамічних процесів у малій групі. Утворення малої групи. Феномен конформності, експерименти С. Аша. Групові норми. Ідіосинкратичний кредит. Меншість та більшість у групі. Групова згуртованість. Сумісність членів групи. Рольовий розподіл у групі. Типи групових ролей. Лідерство й керівництво в малих групах. Соціально-психологічний клімат групи та методи його дослідження. Методи дослідження взаємовідносин у групах. Соціометрія: історія виникнення, процедура проведення та обробки даних, основні показники, методи інтерпретації. Референтометрія. Методи дослідження психологічного клімату в колективі.

Тема 7. Команда, її типи та соціально-психологічна структура.

Характеристики команди. Фактори, які впливають на згуртованість команди. Типи команди. Моделі ефективної командної взаємодії: Катценбаха та Сміта; Модель ефективності команди Т7; модель Ленсіоні; Модель ЛаФасто і Ларсона. Самокерована команда (методологія виявлення лідера за В.В. Авдєєвим). Ідеальна команда. Соціально-психологічна структура команди. Основні відмінності команди та групи.

Тема 8. Етапи розвитку команди та характеристики членів команди.

Основні етапи життєдіяльності команди. Стадії формування команд по Брюсу Такмену. Становлення команди за Дж.В. Ньюстромом і К. Девісом. Теорія становлення команди Т.Ю. Базарова, І.В. Рибкіна, Т.С. Пиркова. Теорія Д. Янкевича. Теорія «Спіральної динаміки» Дона Бека, Криса Кована. Теорія поколінь. Оцінка ефективності командної роботи. Аналіз резюме. Новітні вимоги до кандидатів на посаду. Теорія рольового розподілу Раймонда Мередіта Белбіна.

Тема 9. Компетенції та необхідні навички командування.

Компетенції створення команд. Необхідні навички лідера для створення команди. Аналіз портретів світових лідерів, які створили сильні компанії.

Тема 10. Основні компоненти тимбілдингу в освітньому середовищі вищої школи.

Основні компоненти тимбілдингу. Мотиваційно-ціннісний потенціал лідера та членів команди. Толерантність. Вміння вирішувати нестандартні ситуації. Аналіз цінностей лідера, команди та її членів.

Тема 11. Принципи та інструменти командування в освітньому середовищі вищої школи.

Принципи створення ефективної команди. Основні підходи формування команди за М. Біром. Інструменти формування сильної команди. Т.Д. Зинкевич – Євстигнєєва: 10 кроків цілеспрямованого командування. Допоміжні інструменти лідера команди. Аналіз світової практики.

Тема 12. Корпоративна культура закладу вищої освіти та її зв'язок з тимбілдингом.

Корпоративна культура організації. Зв'язок корпоративної культури з тимбілдингом. Теорія організації майбутнього Фредерика Лалу.

Тема 13. Мотивація та тимбілдинг в освітньому середовищі вищої школи.

Мотивація. Піраміда Абрахама Маслоу. Види мотивації. Роль мотивації при створенні команди. Створення системи мотивації в організації.

Тема 14. Управління конфліктами і стресами в команді освітнього середовища вищої школи.

Конфлікти, їх природа. Види конфліктів. Конфлікти в організації. Роль лідера в конфліктних ситуаціях. Шляхи вирішення конфліктів. Позитивні та негативні наслідки конфліктів.

Теми практичних занять

- Тема 1.** Історія становлення концепції тимблдингу. Ключові дослідження.
- Тема 2.** Аналіз сучасного ринку тимблдингових послуг
- Тема 3.** Сучасний досвід щодо командування у вищій школі.
- Тема 4.** Аналіз діяльності освітніх організацій зі світовим ім'ям щодо командування.
- Тема 5.** Лідер та команда. Теорії лідерства.
- Тема 6.** Діагностика рольового розподілу у команді.
- Тема 7.** Основні компоненти тимблдингу в освітньому середовищі вищої школи.
- Тема 8.** Корпоративна культура закладу вищої освіти та мотивація.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуальних завдань.

Теми індивідуальних завдань.

- Створення мотиваційних заходів у вищій школі згідно потреб персоналу.
- Діагностика рольового розподілу у команді.
- Авторська програма тимблдингових заходів для закладів освіти.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Романовський О.Г., Шаполова В.В., Квасник О.В., Гура Т.В. Психологія тимблдингу: навчальний посібник / Романовський О.Г., Шаполова В.В., Квасник О.В., Гура Т.В. ; за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. – Київ, 2017 р. – 100 с.
2. Романовський О.Г. Психологія управлінської діяльності лідера. навч.- метод. посіб. / О.Г. Романовський, В.Є. Михайличенко, Л.М. Грень, А.Є. Книш; за заг.ред. О.Г. Романовського. – Харків: ТОВ «В справі», 2016. – 48 с.Ващенко, І. В. Конфліктологія та теорія переговорів [Текст]: навч. посібник / Ірина Володимирівна Ващенко, М. І. Кляп. – Рек. МОН. – К. : Знання, 2013. – 407 с. – (Вища освіта ХХІ століття). кільк.прим.: 10 (КХ. – 5, Філосо. – 1, МВ. – 4)
3. Гребеньков, Г. В. Конфліктологія [Текст]: навч. посібник / Г. В. Гребеньков. – Рек. МОН. – Львів : Магнолія 2006, 2011. – 229 с. – (Вища освіта в Україні).
4. Психологія управління [Текст] : навч. посіб. / Д. І. Дзвінчук, Н. Г. Діденко, О. К. Любчук, В. І. Малімон ; За заг. ред. Д.І. Дзвінчука. — К. : ТОВ "СІК ГРУП УКРАЇНА", 2013. — 293 с.
5. Психологія управління [Текст] : навч. посіб. / Д. І. Дзвінчук, Н. Г. Діденко, О. К. Любчук, В. І. Малімон ; За заг. ред. Д.І. Дзвінчука. — К. : ТОВ "СІК ГРУП УКРАЇНА", 2013. — 293 с.
6. Гращенко І.С., Хмурова В.В. Тимблдинг як сучасний метод командного менеджменту організації сфери послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 16. http://mev.khnu.km.ua/load/2013/5_ljudskij_potencial_ta_jogo_konkurentospromozhnist_u_rozvitku_socialno_trudovikh_vidnosin/35-1-0-169

Додаткова література

1. Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Лапузіна О.М. Ділова етика: Навч. пос. – Х.: НТУ „ХПІ”, 2006. – 364 с.
2. Загальна психологія [Текст]: підручник / за ред. С.Д. Максименка. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 688 с.
3. Синявський, В.В. Психологічний словник [Текст] / В.В. Синявський, О.П. Сергєєнкова, Н.А. Побірченко. – К.: Науковий світ, 2007. – 274 с.
4. Шаполова В.В. Педагогічні умови формування корпоративної культури майбутніх менеджерів у ВНЗ : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Вікторія Валеріївна Шаполова. — Харків, 2015. — 276 с.
5. Грей К.К. Організації. Теорії, конфлікти і менеджери. - Харків: Гуманітарний центр. - 2008. - 196 с.
6. Психологія управління [Текст] : навч. посіб. / Д. І. Дзвінчук, Н. Г. Діденко, О. К. Любчук, В. І. Малімон ; За заг. ред. Д.І. Дзвінчука. — К. : ТОВ "СІК ГРУП УКРАЇНА", 2013. — 293 с.

7. Нестуля О.О. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера. Уроки видатних підприємців: навчальний посібник / О.О. Нестуля, С.І. Нестуля, В.В. Карманенко. – К.: Знання, 2013. – 358 с.
8. Hitchcock D.E., Willard M.L. Why Teams Fail and What You Can Do about it: Essential Ttools for Anyone Implementing Self-directed Work Teams.- USA, Chicago: Irwin Professional Publishing, 1995.- 196 p.
9. Tannenbaum S., Beard R., Salas E. Team Building and its Influence on Team Effectiveness: an Examination of Conceptual and Empirical Developments.- In: Issues, Theory, and Research in Industrial Organizational Psychology. - K.Kelley (ed.), Elsevier Science Publishers, 1992.
10. Team Members Speak Out: A New Survey Reveals What Employees Really Think about Participating on Teams / A.J.Katz, D.Russ-Eft, L.Moran, L.Ravishankar. - USA, An Essay From Zenger Miller,1996. - 16 p.
11. W. Gibb Dyer Jr Team Building. Volume 11. Organizational Behavior19.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (30%) та поточного оцінювання (70%).
 Екзамен: усна доповідь на 3 запитання.
 Поточне оцінювання: 3 онлайн тести.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХП»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХП» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Ніна ПІДБУЦЬКА

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Наталія СЕРЕДА